

DECLARACIÓ PRELIMINAR

El Parlament de Catalunya en nom del Poble Català, i en exercici de l'autonomia que li ha estat reconeguda, decreta i sanciona la present

CONSTITUCIÓ

TÍTOL I

Disposicions generals

Art. 1. Catalunya ordena en aquesta llei fonamental el seu règim d'autonomia, d'acord amb la Constitució de la República espanyola i l'Estatut de 15 de setembre de 1932.

Art. 2. A Catalunya el Poder emana del poble que l'exerceix per mitjà dels organismes de la seva Generalitat.

Art. 3. El territori de la Catalunya autònoma està constituït pel que formaven les extingides províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona el 15 de setembre de 1932.

La capital de Catalunya és Barcelona.

Art. 4. El català es la llengua pròpia de Catalunya.

L'ús oficial del català i del castellà es farà de coformitat amb el que disposa l'article 2 de l'esmentat Estatut.

Art. 5. La bandera de Catalunya és la tradicional dita de les quatre barres, o sigui de quatre faixes vermelles en camper groc.

L'escut serà també el tradicional dels quatre pals vermells en camper d'or.

Art. 6. Les lleis i preceptes reglamentaris de caràcter general de Catalunya, obligaran dintre el seu territori als vint dies de llur promulgació, si no disposen el contrari.

S'entendrà feta la promulgació el dia en què acabi la publicació en el diari oficial de la Generalitat.

Art. 7. Les lleis no tindran efecte retroactiu.

No obstant, podrà donar-se aquest caràcter a determinades lleis sempre que existeixin motius justificats per a fer-ho i concorrin a llur votació les dues terceres parts dels Diputats possessionats del càrrec.

Art. 8. Les lleis només podran ésser derogades per altres lleis. La llei regula els efectes dels usos i consuetuds.

TÍTOL II

Drets i deures dels catalans

Art. 9. Tindran la condició política de catalans, d'acord amb el que disposa l'article 4 de l'Estatut de Catalunya, als efectes del règim autonòmic en ell establert:

1. Els que ho siguin per naturalesa i no hagin adquirit veïnatge administratiu fora de Catalunya.

2. Els altres espanyols que adquireixin aquest veïnatge a Catalunya.

3. Els estrangers que hagin adquirit la nacionalitat espanyola segons la Constitució i les lleis de la República, i veïnatge administratiu a Catalunya.

L'esmentada condició de català atribueix el lliure exercici dels drets polítics dimanants de la present Constitució, a més dels de la Constitució de la República.

Art. 10. Quant a l'ús i aplicació del Dret civil català a les persones residents a Catalunya i fora d'ella, s'estarà al que disposin les lleis que regulin aquesta matèria.

Art. 11. Els funcionaris i obrers de les Corporacions públiques de Catalunya regides per la Generalitat o que depenguin d'ella, tindran lliure accés a tots els càrrecs d'elecció popular, sense necessitat de prèvia autorització, llevats els casos d'incompatibilitat i d'excedència que estableixin les lleis.

Sempre que els càrrecs d'elecció popular no tinguin retribució assignada, els funcionaris i obrers manuals de les Corporacions esmentades que hagin estat elegits continuaran percebent la que rebien per raó del seu treball.

Art. 12. Tots els funcionaris, obrers i assalariats, dependents del comerç i de la indústria tindran facultat per a disposar del temps necessari per exercir llurs drets polítics i els càrrecs honorífics i d'elecció popular, sense minva de llurs retribucions, quan el càrrec obtingut no la tingui assignada.

Art. 13. La llei és igual per a tots.

Catalunya no reconeix privilegis personals de cap mena que es basin en la naturalesa, la filiació, el sexe, la classe social, la riquesa, les idees polítiques i les creences religioses.

Art. 14. Tots els catalans estan obligats a contribuir, proporcionalment als seus mitjans econòmics, a les càrregues tributàries votades pels poders i organismes facultats legalment per imposar-les.

També tenen el deure de realitzar les prestacions personals que les Autoritats competents determinin.

Art. 15. La Generalitat mantindrà els drets individuals i garan-

ties polítiques establerts en la Constitució de la República, així com també l'absoluta llibertat de creences i de consciència.

A tot quant fa referència a les relacions del Poder públic amb les Esglésies, Congregacions i Associacions religioses, la Generalitat estarà al que disposa l'article 3, paràgrafs primer i segon de l'article 26 de l'esmentada Constitució.

Art. 16. Sens perjudici del dret que es reserva el Govern de la República en l'article 42 de la Constitució, el Govern de la Generalitat podrà suspendre totalment o parcialment en el territori de la seva jurisdicció, o en part d'ell, els drets i garanties consignats en els articles 29, 31, 34, 38 i 39 de l'esmentada Constitució, escoltant el parer de la Junta de Seguretat de Catalunya, i regirà, durant la suspensió, la llei d'ordre públic de la República. El Govern sotmetrà el decret de suspensió dintre el termini de vuit dies al Parlament de la Generalitat el qual es reunirà automàticament el dia novè, sense necessitat de convocatòria.

Cas d'estar dissolt el Parlament, la Diputació Permanent el substituirà en totes les facultats reconegudes a aquell en el present article.

La suspensió no podrà excedir de trenta dies sense autorització expressa del Parlament. Per a restablir els drets i garanties suspesos abans del termini fixat, el Govern escoltarà el parer de la Junta de Seguretat de Catalunya.

Els preceptes d'aquest article no tindran aplicació en els casos que prevenen els números primer i segon del paràgraf primer de l'article novè de l'Estatut.

Art. 17. Catalunya facilitarà l'accés a tots els graus d'ensenyaments als escolars més aptes i mancats de mitjans econòmics.

Art. 18. Els catalans majors de 23 anys, sense distinció de sexe, tindran el dret de sufragi.

Una llei especial determinarà el sistema i les condicions referents a l'exercici d'aquest dret.

Art. 19. De conformitat al que disposa l'article 34 de la Constitució de la República el poder públic a Catalunya no podrà subjectar a prèvia censura la difusió de les idees i opinions, ni impedir la circulació de llibres i periòdics sinó per resolució judicial fonamentada.

Art. 20. El poder públic deurà donar assistència a la maternitat, als infants, als vells, als malalts i als invàlids que la necessitin i auxiliis econòmics a les famílies nombroses desvalgudes.

La Generalitat establirà les institucions d'ensenyament professional, de beneficència i d'assistència social i de protecció moral, jurídica i material dels menors, als indrets catalans que estimi més apropiats per a portar a bon fi les seves funcions.

Art. 21. Les associacions legalment constituïdes amb fins no lucratius, i les persones jurídiques, tenen, en quan els siguin aplicables, els drets de les persones individuals d'acord amb les lleis.

Art. 22. Tot espanyol tindrà accés als càrrecs públics sens altra condició que la seva capacitat d'acord amb la llei.

TÍTOL III

Família i Propietat

Art. 23. La família resta sota la salvaguarda de la Generalitat. Les lleis civils determinaran els drets que corresponen als fills i establiran les normes per a la investigació de la paternitat.

Els deures dels pares envers els fills tinguts fora de matrimoni, no podran ésser inferiors als que fixa la Constitució de la República.

Art. 24. L'exercici del dret de propietat s'ha d'inspirar en l'interès social.

La Generalitat l'empara i afiança, en quan serveixi aquesta finalitat.

Art. 25. La propietat no serà mai objecte de confiscació. Podrà, però, ésser expropiada i socialitzada d'acord amb el que disposin la Constitució de la República i les lleis.

Art. 26. Tots el béns, mobles, i immobles i objectes de tota mena que tinguin interès històric, artístic o científic, poden ésser declarats d'interès públic. La Generalitat ordenarà les normes per a la seva conservació, en coordinació amb les que regeixin el patrimoni cultural de l'Estat.

TÍTOL IV

Generalitat de Catalunya

Art. 27. La Generalitat de Catalunya és l'organisme jurídic de la seva autonomia. La componen el Parlament, el President de Catalunya i el Consell Executiu o Govern.

Capítol I: Parlament

Art. 28. La potestat de fer les lleis i derogar-les correspon al Parlament, constituït pels Diputats elegits pel poble per mitjà del sufragi universal, directe, igual i secret.

Art. 29. Seran elegibles pel càrrec de Diputat els ciutadans majors de 23 anys, sense distinció de sexe ni d'estat civil, que reuneixin les condicions que determini la llei electoral.

Art. 30. La llei regularà l'exercici del sufragi i determinarà les incapacitats i incompatibilitats per ésser Diputat.

Art. 31. Els Diputats són inviolables per raó dels vots i opinions que emetin en l'exercici del càrrec.

Art. 32. Els Diputats no podran ésser detinguts sinó en cas de delictes flagrants.

La detenció serà notificada tot seguit al Parlament o, en el seu cas, a la Diputació Permanent.

Art. 33. Els Diputats representen tot el poble.

Art. 34. El mandat parlamentari durarà quatre anys a comptar des de la data de constitució del Parlament.

Art. 35. Els Diputats seran reelegibles indefinidament. Una llei fixarà llur retribució.

Art. 36. El Parlament resoldrà sobre la validesa de les eleccions dels Diputats, i sobre llurs incapacitats i incompatibilitats.

Art. 37. Els Diputats tenen iniciativa per a proposar lleis, d'acord amb el Reglament interior del Parlament.

Art. 38. El Parlament es reunirà, sense necessitat de convocatòria, el primer dia hàbil dels mesos de maig i octubre de cada any, i endemés, sempre que sigui convocat pel President de la Generalitat o pel del Parlament.

Quan no hi hagi acord en contrari pres per la majoria dels Diputats possessionats de llur càrrec, les reunions ordinàries del Parlament duraran com a mínim un mes a la reunió de maig, i dos mesos a la d'octubre.

Si des de la darrera sessió de qualsevull de les reunions ordinàries transcorreguessin més de quatre mesos sense que el Parlament hagués actuat, el seu President l'haurà de convocar dintre els quinze dies següents, si les dues cinquenes parts dels Diputats possessionats del càrrec ho demanen.

Art. 39. Les resolucions del Parlament s'acordaran per majoria de vots, però, per a votar les lleis, serà necessari el *quorum* de la meitat més un dels Diputats que composin el Parlament, excepte en els casos en què aquesta Constitució o la llei exigeixin major nombre.

Aquest *quorum* serà necessari encara que cap Diputat no l'exigeixi.

Art. 40. Els Consellers tenen veu al Parlament encara que no siguin Diputats.

Art. 41. El Parlament no podrà exercir funcions judicials.

Art. 42. Els Diputats en possessionar-se dels càrrec, deuran fer la promesa d'ésser fidels a la República i a Catalunya i exercir el càrrec lleialment, amb dignitat i consciència.

Art. 43. Correspondrà al Parlament l'exercici de la funció fiscalitzadora dels actes del Govern.

Art. 44. El Parlament podrà significar per mitjà de proposicions de desconfiança, la seva disconformitat envers l'actuació del Govern o de qualsevol dels Consellers.

Aquestes proposicions no seran admeses a tràmit si no es presenten signades per quinze Diputats i no podran ésser discutides i votades fins després de passats cinc dies de la seva presentació al President del Parlament.

Les proposicions esmentades no tindran cap efecte si no són aprovades per la majoria dels Diputats possessionats del càrrec.

Sempre que el Govern vulgui donar a una votació del Parlament el caràcter d'una demostració de confiança, s'entendrà negada si li és adversa.

Art. 45. La condició de Diputat fineix per les causes indicades en l'article 48 d'aquesta Constitució, per la pèrdua de la capacitat per ésser-ho i per renúncia.

Art. 46. En la constitució de les Comissions parlamentàries, deurà donar-se participació a les minories, en proporció al nombre de Diputats de cada una d'elles.

Art. 47. El Parlament elegirà els seus President, Vice-presidents i Secretaris, entre els Diputats.

Art. 48. El Parlament finirà:

Primer. Per l'expiració del termini legal de duració.

Segon. Abans si ho acorda el propi Parlament.

Tercer. Per referèndum popular d'acord amb l'article següent.

El President de la Generalitat convocarà eleccions generals tres mesos abans de l'expiració del termini legal de duració del Parlament. En els dos últims casos del paràgraf anterior, el Parlament continuarà reunint-se i actuant legítimament sempre que el President de la Generalitat deixi de convocar eleccions legislatives dintre dels vuit dies d'haver finit el Parlament, per una data no més llunyana dels seixanta dies següents.

Art. 49. Per ésser acordada la dissolució per mitjà d'un referèndum popular serà necessari que el proposin el vint per cent dels electors o el President de la Generalitat i que l'aprovin la majoria dels votants.

No es podrà fer ús d'aquest dret dintre dels sis mesos darrers de la vida legal del Parlament.

Si el *referèndum* ha estat demanat pel President de la Generalitat i el seu resultat li és advers quedarà dimitit.

Si la proposta de dissolució obté majoria absoluta en el referèndum, el Parlament quedarà dissolt. En aquest cas el President deurà convocar noves eleccions dintre el termini de vuit dies, les quals hauran de tenir efecte dintre els seixanta següents.

El Parlament no podrà presentar cap proposició de desconfiança envers del Govern, mentre el *referèndum* estigui pendent de votació.

Art. 50. El poble català podrà exercir el dret d'iniciativa i presentar proposicions de llei al Parlament.

Per l'exercici d'aquest dret serà necessari que ho demani almenys un vint per cent dels electors.

La iniciativa així aprovada, tindrà el caràcter d'una proposició de llei presa en consideració pel Parlament.

Art. 51. L'exercici dels drets de *referèndum* i d'iniciativa, seran regulats per una llei especial.

Art. 52. El Parlament es reunirà i actuarà ordinàriament a Barcelona.

En casos excepcionals, però, i per acord del mateix, o per iniciativa del seu President, podrà reunir-se i actuar en altres indrets de Catalunya.

Art. 53. El Parlament legislarà privativament sobre les matèries següents:

a) Divisió territorial.

b) Règim local i la seva organització.

c) Carreteres, ferrocarrils, canals, ports i totes les obres públiques de Catalunya excepte el que disposa l'article 15 de la Constitució de la República.

d) Serveis forestals, agronòmics i pecuaris; Sindicats i cooperatives agrícoles i associacions i societats agràries; política i acció social agrària, llevat del que es disposa en el paràgraf cinquè de l'article 15 de la Constitució de la República, i reserva sobre lleis socials consignada en l'extrem primer del mateix article.

e) Beneficència.

f) Sanitat interior, exceptuant el que disposa el número setè de l'article 15 de la Constitució de la República.

g) Establiment i ordenació dels centres de contractació de mercaderies i valors, de conformitat amb les normes generals del Codi de Comerç.

h) Cooperatives, Mutualitats i Pòsits amb la salvetat, respecte a les lleis socials, consignada en el paràgraf primer de l'article 15 de la Constitució de la República.

i) Legislació en matèria civil a excepció del disposat a l'article 15, número primer de la Constitució de la República.

j) Organització de l'Administració de justícia en totes les jurisdiccions, llevat de la militar i de la Marina de Guerra, de conformitat amb els preceptes de la Constitució de la República, Estatut de Catalunya i lleis processals i orgàniques de l'Estat.

k) Organització del Tribunal de Cassació i normes per la seva actuació.

l) Règim de la Justícia Municipal.

ll) Pressupostos, lleis tributàries i organització dels serveis d'Hisenda.

m) Emissió d'emprèstits i organització del crèdit públic.

n) Legislació electoral.

o) Establiment de les mesures necessàries per l'execució dels Tractats i Convenis internacionals sobre matèries atribuïdes totalment o parcialment a la competència de Catalunya, segons l'Estatut.

p) Ensenyament i cultura.

q) Normes per a l'organització de tots els serveis i per a l'execució, a Catalunya, de la legislació social de l'Estat.

r) Règim del Patrimoni de Catalunya.

s) Legislació sobre cultura artística, serveis de belles arts, Museus, Biblioteques i Arxius i conservació de monuments.

t) Règim de la seguretat pública a Catalunya, d'acord amb l'article 8 de l'Estatut.

u) Legislació referent als aprofitaments hidràulics i instal·lacions elèctriques quan les aigües discorren dintre de Catalunya, o quan el transport de l'energia no surti del seu territori.

v) Establiments i regulació de reformatoris, institucions preventives de la delinqüència i instituts de correcció i penitenciaris.

x) Institucions de protecció de menors, incapacitats i deficients.

y) Regular la Constitució i funcionament de Cossos consultius o assessors de l'Administració pública o la intervenció dels que estiguin ja constituïts.

z) Tota altra matèria de la seva competència actual o que li sigui atribuïda d'acord amb l'article 18 de la Constitució de la República a petició de la Generalitat o per pròpia iniciativa de l'Estat.

Art. 54. El Parlament decreta i sanciona les lleis i les comunica al Govern, que deurà promulgar-les dintre el termini de trenta dies.

Art. 55. El Parlament de Catalunya té la facultat de sotmetre a *referèndum* totes i cadascuna de les lleis.

Art. 56. El Parlament nomenarà una Diputació de quinze Dipu-

tats, integrada per representants de les diverses fraccions que el formin, en proporció al nombre de cada una d'elles, essent presidida pel del Parlament.

Aquesta Diputació, entendrà, quan el Parlament no estigui reunit, o quan estigui dissolt:

Primer. Dels casos de suspensió de garanties constitucionals previstos en l'article setze d'aquesta Constitució.

Segon. De tot el que es refereixi a la detenció dels Diputats.

Tercer. De les altres matèries que li atribueixi el Reglament interior del Parlament.

Art. 57. Els acords de la Diputació Permanent s'entendran revocats si el Parlament no els ratifica d'una manera expressa en una de les vint sessions immediates.

Capítol II: President de la Generalitat

Art. 58. El President de la Generalitat té la representació de Catalunya i, per tant, l'assumeix en les seves relacions amb la República.

També representa l'Estat dintre de Catalunya en les funcions l'execució directa de les quals estigui reservada al Poder Central.

Art. 59. El President de la Generalitat és elegit pel Parlament per majoria absoluta de vots dels Diputats possessionats del càrrec, i cessarà normalment quan quedi constituït un nou Parlament davant del qual resignarà les seves funcions.

El President pot ésser reelegit.

Art. 60. El President de la Generalitat pot delegar temporalment, però no parcialment en un Conseller les seves funcions executives.

Les funcions de representació no són delegables.

Art. 61. El President nomena i separa lliurement els Consellers que constitueixin el Govern.

Art. 62. El President estableix les directives generals de la política del Govern i respon d'elles davant el Parlament.

Art. 63. El President o el seu delegat reuneix i presideix el Consell executiu i dirigeix la seva actuació.

Art. 64. El President en l'exercici del seu càrrec deurà comptar amb la confiança del Parlament.

En altre cas haurà de dimitir.

Si ha fet delegació de les seves funcions executives, no l'afectaran personalment els vots de desconfiança o de censura del Parlament contra el Govern, si d'una manera expressa no consta en el text del vot.

Art. 65. La llei determinarà els honors i dotació del President.

Art. 66. Sols seran elegibles pel càrrec de President, els ciutadans que hagin complert quaranta anys.

Tampoc ho seran els eclesiàstics o els ministres de les diverses confessions religioses, els religiosos professors i els militars en servei actiu.

Art. 67. El President dimissionari deurà continuar en l'exercici del càrrec fins que el seu successor n'hagi pres possessió.

Si per qualsevol causa no pogués continuar exercirà interinament la presidència de la Generalitat el President del Parlament.

El President interí convocarà el Parlament dintre el termini de vuit dies per l'elecció del nou President.

Art. 68. En el que es refereix a la responsabilitat civil i criminal del President per les infraccions de la Constitució, de l'Estatut i de les lleis s'estarà al que disposa l'últim paràgraf de l'article 14 de l'Estatut.

Capítol III: Consell Executiu.

Art. 69. El Consell executiu o Govern es compon del President de la Generalitat i dels Consellers.

Art. 70. El Govern fixarà el nombre, denominació i atribucions dels Departaments dels Consellers.

També podrà nomenar Consellers sense Departament.

Art. 71. El Govern té l'alta direcció i la gestió dels serveis públics, assignats als diferents Departaments.

Art. 72. Els Consellers tindran els honors i dotació que el Parlament determini.

Durant llurs funcions no podran exercir cap professió ni indústria, ni intervenir directament ni indirectament en la direcció o gestió de cap empresa ni associació privada de fins lucratius.

Art. 73. Són atribucions del Govern:

a) Elaborar projectes de llei.

b) Dictar disposicions adequades pel funcionament de l'Administració general i local.

c) Usar de la potestat reglamentària per l'execució de les lleis.

d) Promulgar les lleis votades i sancionades pel Parlament.

e) Executar les lleis de la República referents a les matèries determinades en l'article cinquè de l'Estatut de Catalunya.

f) Realitzar tots els serveis que la legislació social de l'Estat

hagi establert o en el successiu estableixi per l'execució de llurs preceptes.

g) Executar tots els preceptes sobre organització, coordinació i reglamentació dels serveis d'ordre públic dintre de Catalunya.

h) Exercir la suprema inspecció de l'Administració municipal i de les altres corporacions administratives que es creïn, sempre amb l'obligació de respectar els drets que les lleis reconguin a les esmentades entitats.

i) Nomenar d'acord amb el que disposa l'article 11 de l'Estatut, els Jutges i Magistrats, Secretaris i personal auxiliar de Justícia i Notaris, que hagin d'exercir funcions a Catalunya.

j) Nomenar els Magistrats que composin el Tribunal de Cassació, d'acord amb les normes que estableixi el Parlament.

k) Complir i fer complir les Disposicions necessàries per a l'execució de Tractats i Convenis internacionals sobre matèries atribuïdes totalment o parcialment, a la competència de Catalunya, segons l'Estatut.

l) Realitzar els serveis de Defensa sanitària, en quant afectin a l'interès de Catalunya.

ll) Exercir l'acció pública davant dels Tribunals de Justícia o requerir la intervenció del Fiscal per a la represió de la delinqüència que afecti a l'interès públic.

m) Realitzar els serveis de Belles Arts, Museus, Biblioteques i Arxius, i conservació de Monuments d'acord amb el paràgraf segon de l'article 7 de l'Estatut.

n) Deliberar, prendre i executar acords sobre tots els assumptes d'interès públic, compresos en la competència governativa.

Art. 74. El Govern haurà de dimitir sempre que el Parlament li denegui la seva confiança, en la forma que es determina en l'article 44 d'aquesta Constitució.

Aquest precepte serà també aplicable als Consellers, individualment.

Art. 75. El Conseller, en el qual el President de la Generalitat hagi delegat les seves funcions executives, convocarà i presidirà ordinàriament les reunions del Consell executiu.

El President de la Generalitat podrà àdhuc, en aquest cas, assistir i presidir els Consells quan ho consideri convenient.

Art. 76. Els Decrets i reglaments seran signats pel President i el Conseller del ram corresponent, i si aquell hagués delegat les seves funcions executives els signarà el Conseller President per delegació.

Art. 77. En el que es refereix a la responsabilitat civil i criminal

dels Consellers per les infraccions de la Constitució, de l'Estatut i de les lleis, s'estarà al que disposa l'últim paràgraf de l'article 14 de l'Estatut.

TÍTOL V

Règim local

Art. 78. El territori de Catalunya estarà integrat per Municipis i per les demarcacions territorials que creï la llei.

Art. 79. Els Ajuntaments tindran plena autonomia pel govern i direcció de llurs interessos peculiars, en la forma que disposi la llei, sense que aquesta, però, pugui reduir l'autonomia municipal a límits menors que aquells que assenyali la llei general de l'Estat.

Art. 80. Els Ajuntaments, fora dels que es constitueixin en consell obert, seran elegits per sufragi universal, igual, directe i secret, en la forma que determini la llei.

Art. 81. La primera Autoritat Municipal serà elegida pels Ajuntaments, i, en cas de consell obert, pels veïns.

Art. 82. La llei determinarà les normes per les quals hagin de regir-se els Municipis segons la respectiva població, importància i plaçament, i regularà les condicions del règim de carta municipal.

Art. 83. Els mitjans econòmics dels Municipis, per atendre els serveis de llur competència, seran determinats per la llei i deuran ésser suficients per aquesta finalitat. Els Municipis tenen el dret de posseir i adquirir béns, el de tenir explotacions econòmiques i industrials i el d'administrar el pressupost respectiu.

Art. 84. La llei determinarà els fins i les atribucions de les Corporacions de règim local corresponents a les demarcacions territorials, amb autonomia pel Govern i direcció de llurs interessos peculiars.

TÍTOL VI

Funció judicial

Art. 85. La justícia és administrada a Catalunya pels jutges i tribunals.

Els jutges i tribunals són independents en llur funció. No tenen altre fi que la justícia. Només estan sotmesos a la llei.

Art. 86. Llevat solament la militar i la Marina de Guerra, la Generalitat organitza els Tribunals de Justícia en totes les jurisdiccions.

Les normes d'organització seran estatuïdes per la llei, d'acord amb el que disposa l'article 11 de l'Estatut.

Art. 87. Les demarcacions territorials de tribunals i jutges seran fixades per mitjà de la llei.

Art. 88. Catalunya garantitza als econòmicament necessitats, la gratuïtat de la justícia, total o parcial, en quan depengui d'ella.

Art. 89. Hi haurà a Catalunya un tribunal de Cassació que serà el Superior del territori amb jurisdicció pròpia sobre les matèries següents:

a) Conflictes de competència entre les autoritats judicials de Catalunya.

b) Conflictes de jurisdicció entre els Tribunals de Justícia i les autoritats administratives de la Generalitat.

c) Recursos de cassació sobre matèries, la legislació de les quals correspongui exclusivament a la Generalitat.

d) Recursos contencioso-administratius que la llei estableixi en única intància, o en apel·lació, contra actes o disposicions emanats dels òrgans administratius de Catalunya, en matèria de les quals correspongui a la Generalitat la legislació exclusiva.

e) Facultats d'organització, reglamentació i disciplina que li siguin atribuïdes per la llei.

Art. 90. En l'exercici de la facultat consignada en l'apartat e) de l'article precedent la llei determinarà els assessors jurídics que completaran el tribunal.

Art. 91. El Tribunal de Cassació coneixerà endemés dels recursos sobre qualificació de documents referents al Dret privatiu de Catalunya que hagin de motivar inscripcions en el Registre de la Propietat.

Art. 92. Quan un Tribunal de Justícia hagi d'aplicar una llei que estimi contrària a la present Constitució, suspèndrà el procediment i exposarà el cas al Tribunal de Garanties de la República, perquè es procedeixi d'acord amb la llei reguladora de dit Tribunal.

Art. 93. Tothom té dret, en els casos i formes que disposi la llei, a ésser indemnitzat dels perjudicis que se li hagin causat per errors judicials o delictes comesos pels funcionaris judicials nomenats lliurement per la Generalitat.

En aquest cas la Generalitat serà subsidiàriament responsable de la indemnització.

Art. 94. Els Jutges i Magistrats no podran ésser jubilats, separats ni suspesos en les seves funcions, ni traslladats del lloc que ocupin sinó de conformitat al que es disposa en les lleis.

TÍTOL VII

Ensenyament

Art. 95. De conformitat amb el que disposa l'article 7 de l'Estatut, les lleis votades pel Parlament català determinaran els centres d'ensenyament que hagin d'actuar a Catalunya, les normes pel seu funcionament i el règim escolar en tots els ordres i graus.

Art. 96. L'ensenyament primari serà obligatori i gratuït.

Art. 97. Els catedràtics, Mestres i Professors de l'ensenyament, gaudiran de llibertat en l'exercici de la seva funció docent.

Art. 98. L'ensenyament oficial que s'organitzi a Catalunya d'acord amb l'article setè de l'Estatut, deurà ésser laic i inspirat en els ideals de treball, justícia social i de solidaritat humana.

Art. 99. Sempre que el Govern de la Generalitat vulgui fer ús del dret establert en el paràgraf tercer de l'article 7 de l'Estatut per a concordar amb el Govern de la República el règim d'autonomia de la Universitat de Barcelona, demanarà la deguda autorització al Parlament.

Art. 100. La llei determinarà les condicions de capacitat cultural necessàries per a concedir caràcter d'interès públic a les institucions privades.

TÍTOL VIII

Finances

Art. 101. La Hisenda de la Generalitat es nodrirà de tots els ingressos que li pertanyin privativament i dels altres que li corresponguin també directament o indirectament, segons les normes de relació amb la Hisenda de l'Estat, a conseqüència del règim que per aquests efectes s'apliqui en cada exercici econòmic.

Art. 102. El Govern de la Generalitat haurà de menester l'autorització del Parlament per a gravar o alienar els seus béns patrimonials i per emetre emprèstits amb la garantia de Catalunya.

La facultat d'emetre deute flotant la té el Govern només que en la mesura autoritzada en el pressupost per l'exercici econòmic

corresponent, i, en tot cas, el deute flotant, haurà d'ésser recollit en el període de vigència del pressupost.

Per la realització d'emprèstits amb apel·lació al crèdit estranger, deurà comptar ademés amb l'autorització de les Corts de la República.

Art. 103. El deute públic resta sota la salvaguarda de la Generalitat.

Els crèdits necessaris per al servei financer del deute durant l'exercici, s'inclouran necessàriament en tots els pressupostos. La discussió del pressupost al Parlament no afectarà als crèdits esmentats, sempre que llur garantia s'ajusti plenament a les condicions fixades per les respectives lleis d'emissió.

Tindran les mateixes garanties totes les operacions que impliquin, directa o indirectament, la responsabilitat econòmica de la Hisenda.

Art. 104. No podrà recaptar-se cap contribució ni impost que no hagi estat aprovat pel Parlament o per les Corporacions legalment autoritzades per a votar-les.

Art. 105. El Govern de la Generalitat haurà de presentar al Parlament, abans del primer de novembre de cada any, el pressupost dels ingressos i despeses.

Tota esmena en el pressupost que representi augment en les despeses previstes en ell, deurà ésser aprovada per les dues terceres parts dels diputats possessionats del càrrec.

Els pressupostos deuran estar aprovats abans del primer de gener de cada any i les seves disposicions regiran únicament durant el temps de la vigència d'aquells.

Si el Parlament, per causa justificada, no pogués aprovar el pressupost abans de l'esmentada data, continuarà regint el de l'any anterior per dotzaves parts i per períodes que no podran excedir de tres.

Art. 106. Una llei especial d'Administració i Comptabilitat establirà l'ordenació formal de la Hisenda pública, tant en els ingressos com en les despeses.

La mateixa llei estatuirà garanties, normes i procediments per tal d'assegurar la rendició de comptes davant del Parlament de Catalunya.

TÍTOL IX

Conflictes de Poders. Inconstitucionalitat de les lleis del Parlament de Catalunya i recurs d'emparament

Art. 107. Els conflictes de competència legislativa i tots quants altres es plantegin entre l'Estat i la Generalitat i aquesta i les regions autònomes, seran resolts pel Tribunal de Garanties de la República.

Art. 108. També coneixerà dit Tribunal de les reclamacions que d'acord amb el que es disposa a la Constitució de la República, se li formulin respecte a la inconstitucionalitat de les lleis pel Parlament de Catalunya.

Una llei establirà les normes i el procediment per a declarar les infraccions de la present Constitució i emparar als ciutadans en els drets que la mateixa els concedeix.

Art. 109. El Tribunal de Garanties entendrà dels recursos d'emparament de les garanties individuals, en els casos determinats en la Constitució de la República.

TÍTOL X

Reforma de la Constitució

Art. 110. La present Constitució podrà ésser reformada per iniciativa:

- a) Del Govern.
- b) De la quarta part dels Diputats del Parlament, i
- c) A proposta, feta al Parlament, per les dues terceres parts dels Ajuntaments.

En tot cas es determinaran en elles l'article o els articles que hagin d'ésser suprimits, modificats o addicionats i es tramitaran com una llei.

Per la declaració de la necessitat de la reforma, es requerirà el vot favorable de les dues terceres parts dels Diputats possessionats del càrrec.

Acordada la necessitat de la reforma, quedarà automàticament dissolt el Parlament, i es convocaran noves eleccions que deuran ésser celebrades el diumenge següent als seixanta dies.

El nou Parlament en funcions d'Assemblea Constituent decidirà sobre la reforma proposada i actuarà tot seguit com Assemblea ordinària.

Les reformes d'aquesta Constitució determinades per altres reformes de l'Estatut o de la Constitució de la República podran ésser aprovades pels tràmits d'una llei ordinària, la qual haurà de tenir, però, el vot de les dues terceres parts dels diputats possessi-
nats del càrrec. En aquests casos, la reforma no comporta la dis-
solució del Parlament.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Aquesta Constitució entrarà en vigor el dia de la seva publicació en el diari oficial de la Generalitat.

Segona. En tant que el Parlament no legisli sobre matèries de la seva competència, continuaran en vigor les lleis actuals de l'Estat que es refereixin a les expressades matèries, i correspondrà llur aplicació a les Autoritats i Organismes de la Generalitat, amb les facultats que actualment són assignades als de l'Estat.

ESTATUT interior de Catalunya, 25 de maig de 1933.

El poble de Catalunya, en recobrar la seva personalitat política i constituir-se en poder autònom, estableix, per la potestat del seu Parlament, la següent Llei fonamental:

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. El Poder a Catalunya emana del poble, que l'exerceix per mitjà dels organismes de la Generalitat.

Art. 2. La capital de Catalunya és Barcelona.

Art. 3. La llengua pròpia de Catalunya és la catalana.

Art. 4. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc.

Art. 5. Les Lleis no tendran efecte retroactiu sinó en casos excepcionals si ho disposa el Parlament per la voluntat expressa de les dues terceres parts dels Diputats possessi-
nats del càrrec.

Art. 6. Les Lleis només podran ésser derogades per altres Lleis.

Art. 7. Tindran la condició política de catalans:

Primer. Aquells que ho siguin per naturalesa i no hagin adquirit veïnatge administratiu fora de Catalunya.

Segon. Tots aquells que, essent espanyols, hagin adquirit veïnatge administratiu a Catalunya. La condició política de català no determina l'aplicació del Dret civil vigent a Catalunya, per a la qual hom s'ajustarà al que disposin les Lleis que regulen aquesta matèria.

La dona, pel fet del matrimoni amb un català, pot adquirir immediatament la condició política del marit.

TÍTOL II

Principis socials

Art. 8. La família resta sota la salvaguarda de la Generalitat.

El matrimoni es fonamenta en la igualtat de drets dels cònjuges.

Les Lleis civils determinaran els drets i els deures que corresponen als fills. Establiran així mateix les normes per a la investigació de la paternitat i la igualtat dels fills nascuts dintre i fora del matrimoni.

Art. 9. L'exercici del dret de propietat s'ha d'inspirar en l'interès social. La Generalitat l'empara i aferma en allò que serveixi aquesta finalitat, i amb aquesta orientació seran aplicades les facultats que l'Estatut atorga a Catalunya. Tota la riquesa del país està subordinada als interessos de l'economia general.

El Parlament podrà intervenir, mitjançant Lleis, en l'explotació i coordinació d'indústries i empreses privades sempre que ho exigeixin la racionalització de la producció i els interessos col·lectius de l'economia catalana.

Art. 10. Tots els béns, mobles i immobles i objectes de tota mena, que tinguin valor històric, artístic o científic, podran ésser declarats d'interès públic. La Generalitat ordenarà les normes per a llur conservació en coordinació amb les que regeixin el patrimoni cultural de l'Estat.

Art. 11. L'ensenyament primari serà obligatori, gratuït i català per la llengua i pel seu esperit. S'inspirarà en els ideals de treball, llibertat, justícia social i solidaritat humana, i es desenrotllarà mitjançant institucions educatives relacionades entre elles pel sistema de l'escola unificada. En tots els graus serà laic.

La Generalitat facilitarà l'accés a tots els graus de l'ensenyament als escolars més aptes mancats de mitjans econòmics.

La llibertat de càtedra queda reconeguda i garantida.

La Generalitat salvaguardarà l'existència i l'obra de les institucions privades de cultura que, atenint-se a les normes legals, contri-

bueixin al progrés dels estudis i a la formació espiritual del poble català.

Art. 12. El treball, en qualsevol de les seves formes, és un deure social. La Generalitat el protegirà dintre els límits de la seva competència.

La Generalitat organitzarà la instrucció professional i social, fomentará l'estalvi popular i propulsará el cooperativisme i mutualisme. Dedicará una atenció preferent a tot el que pugui contribuir al millorament social i econòmic dels treballadors.

Art. 13. Els treballadors i funcionaris podran disposar del temps necessari per a complir els deures polítics i exercir els càrrecs d'elecció popular sense minva de llurs retribucions quan el càrrec obtingut no en tingui d'assignada.

L'accés als càrrecs públics no tindrà altres limitacions que les que assenyalin les Lleis.

Art. 14. L'assistència social és un deure de la Generalitat. La Generalitat ordenará l'assistència a la maternitat, als infants, als vells, als malalts i als invàlids, tot cooperant al règim social d'assegurances, per tal que els treballadors tinguin previstes econòmicament les contingències adverses de la vida.

Les institucions d'assistència de caràcter privat seran intervingudes per la Generalitat.

Art. 15. Queda totalment prohibida la usura.

Art. 16. El Govern de la Generalitat garantirà, en tot el que sigui de la seva competència, l'efectivitat del compliment de les Lleis laiques i socials de la República.

La Generalitat no té religió oficial.

TÍTOL III

Art. 17. La Generalitat és l'organisme jurídic de l'autonomia de Catalunya.

La componen el Parlament, el President i el Consell Executiu o Govern.

CAPÍTOL I: *Parlament*

Art. 18. La potestat de fer les Lleis i derogar-les correspon al Parlament, constituït pels Diputats elegits pel poble per mitjà de sufragi universal, directe, igual i secret.

L'elecció serà feta per llistes i per àmplies circumscripcions.

Art. 19. Seran elegibles per al càrrec de Diputat els ciutadans

majors de vint-i-tres anys, sense distinció de sexe ni d'estat civil, que, tenint la condició política de catalans, reuneixin les qualitats que la Llei electoral determinarà.

Art. 20. La Llei regularà l'exercici del sufragi sobre la base de la igualtat entre els sexes i determinarà les incapacitats i incompatibilitats per a ésser Diputat.

Art. 21. Els Diputats són inviolables per raó dels vots i de les opinions que emetin en l'exercici del càrrec.

Art. 22. Els Diputats solament podran ésser detinguts en cas de delictes flagrant.

La detenció serà notificada tot seguit al Parlamento, o, si s'escau, a la Diputació Permanent.

Si algun Jutge o Tribunal estima que ha de processar un Diputat, ho posará a coneixement del Parlament, expressant els motius que justifiquin la dita resolució.

Transcorreguts seixanta dies, comptats des de la data en què el Parlament hagi acusat recepció del suplicatori corresponent, sense prendre acord respecte a ell, el dit suplicatori es considerarà denegat.

La detenció o processament d'un Diputat restará sense efecte quan ho acordi el Parlament, si es troba reunit, o la Diputació Permanent si el Parlament està dissolt o suspeses les seves sessions.

El Parlament, o la Diputació Permanent si s'escau, podrà acordar que el Jutge suspengui el procediment fins a l'expiració del mandat parlamentari del Diputat objecte de l'acció judicial.

Els acords de la Diputació Permanent es consideraran revocats si, un cop reunit el Parlament, aquest no els ratifica expressament en una de les seves vint primeres sessions.

Art. 23. Els Diputats representen tot el poble.

Art. 24. El mandat parlamentari durará cinc anys a comptar de la data de celebració de les eleccions.

Art. 25. Els Diputats seran reelegibles indefinidament i retribuits tal com fixi el Reglament de Règim Interior del Parlament.

Art. 26. El Parlament català establirà el procediment per a resoldre la validesa de les eleccions dels Diputats i per a declarar llurs incapacitats i incompatibilitats.

Art. 27. El Parlament es reunirà en el seu Palau sense necessitat de convocatòria, el primer dia hàbil dels mesos de març i octubre de cada any, i sempre que sigui convocat pel President de la Generalitat o pel del Parlament. Aquest tindrà, a més, l'obligació de reunir-lo quan ho acordi la majoria de la Diputació Permanent

o bé ho demani la tercera part dels Diputats possessionats del càrrec, si falten més de quinze dies per a celebrar sessió ordinària.

Les reunions ordinàries del Parlament duraran, almenys, dos mesos cada una.

En casos excepcionals, el Parlament, per iniciativa del seu President, podrà reunir-se i actuar en altres indrets de Catalunya.

Art. 28. Les resolucions del Parlament seran preses per majoria de vots, però per a votar les Lleis serà necessari el *quòrum* de la meitat més un dels Diputats que componguin el Parlament, llevat en els casos en què aquest Estatut Interior n'exigeixi un nombre més gran.

Art. 29. El President de la Generalitat i els Consellers tenen veu al Parlament encara que no siguin Diputats.

Art. 30. El Parlament podrà significar, per mitjà de proposicions de desconfiança, la seva disconformitat amb l'actuació del Govern o de qualsevol dels Consellers.

Aquestes proposicions no seran admeses a tràmit si no es presenten signades per cinc Diputats, i no podran ésser discutides i votades fins després de passats tres dies de la presentació al President del Parlament. Les proposicions esmentades no tindran cap efecte si no són aprovades per la majoria del Diputats possessionats del càrrec.

Art. 31. La condició de Diputat fineix per les causes indicades en l'article 33 d'aquest Estatut Interior, per la pèrdua de la capacitat per a ésser-ho i per renúncia.

Art. 32. Tots els catalans, ja ho siguin per naturalesa o per haver adquirit veïnatge administratiu de conformitat amb l'article 7, podran exercir el dret de petició als Poders Públics i a les Autoritats de Catalunya. Aquest dret de petició no podrà ésser exercit per cap classe de força armada, ni individualment ni col·lectivament.

Art. 33. El Parlament finirà:

Primer. Per l'expiració del termini legal.

Segon. Abans si ho acorda el propi Parlament pel vot de la majoria absoluta de Diputats en exercici del càrrec i en sessió especialment convocada a aquest objecte.

Tercer. Per referèndum popular, d'acord amb l'article següent.

El President de la Generalitat convocarà eleccions generals tres mesos abans de l'expiració del termini legal de duració del Parlament.

En els dos últims casos, el President de la Generalitat convocarà eleccions legislatives dintre dels vuit dies següents a aquell en què hagi estat declarat dissolt el Parlament, per a una data que no sigui més llunyana del seixantè dia següent.

El Parlament dissolt es reunirà amb ple dret i recobrarà la seva potestat com a Poder Legislatiu si el President de la Generalitat no convoca noves eleccions en el termini que fixa el present Estatut Interior.

Art. 34. Per a ésser sotmesa a referèndum la proposta de dissolució del Parlament català, haurà de fer-la el President de la Generalitat o el 20 per 100 dels electors inscrits, en votació pública. Consultat el Cos electoral, el referèndum serà ferm si la proposta és aprovada per la majoria dels electors que hagin pres part en la votació i si aquesta majoria arriba al 40 per 100 del nombre d'electors inscrits.

No es podrà fer ús d'aquest dret més d'una vegada durant la vida legal del Parlament.

El President de la Generalitat quedarà dimitit, si el referèndum ha estat demanat per ell i la seva proposta és refusada. Si la proposta és aprovada en la forma abans dita, el Parlament quedarà dissolt. En aquest cas el President haurà de convocar noves eleccions, que hauran de tenir efecte dintre els seixanta dies següents.

El Parlament no podrà presentar cap proposició de desconfiança envers el President o el Consell Executiu des del moment que sigui feta pública la iniciativa del President o sigui tramitada la proposta d'anar al referèndum fins que s'hagi efectuat la votació.

Una Llei complementària de l'Estatut regularà el procediment per a formular la iniciativa i l'exercici dels drets de referèndum.

En cas que la petició del referèndum hagués obtingut més del 40 per 100 de vots dels electors inscrits s'entendrà que aquesta petició equival ja a l'aprovació de l'acord de dissolució del Parlament, sense necessitat de nova votació.

Art. 35. Les Lleis aprovades del Parlament hauran d'ésser promulgades i publicades en el termini de trenta dies.

Art. 36. Les Lleis i els preceptes reglamentaris de caràcter general a Catalunya obligaran dintre el seu territori al cap de vint dies de llur publicació, si no disposen el contrari.

S'entendrà feta llur publicació el dia que acabi la inserció de la Llei al *Butlletí Oficial de la Generalitat*.

Art. 37. El Parlament nomenarà, immediatament de constituït, una Diputació de quinze Diputats i quinze suplents, integrada per representants de les diverses fraccions que el formin, en proporció al nombre de cada una d'elles. El President d'aquesta Diputació serà el del Parlament. Aquesta Diputació, quan el Parlament no estigui reunit o, quan estigui dissolt, fins a la constitució del nou Parlament, entendreà:

Primer. De tot el que es refereix a la inviolabilitat i la immunitat parlamentària.

Segon. De convocar el Parlament, per acord de la majoria absoluta dels que integren la Diputació Permanent.

Tercer. De resoldre respecte a les atribucions que els articles 45, 46, 71 i 74 li confereixen.

Quart. De les altres matèries que li atribueix el Reglament Interior del Parlament.

Art. 38. Els acords de la Diputació Permanent es consideraran revocats si el Parlament no els ratifica d'una manera expressa en una de les vint sessions immediates.

CAPÍTOL II: *President de la Generalitat*

Art. 39. El President de la Generalitat és elegit pel Parlament. Si en la primera votació no té majoria absoluta dels vots dels Diputats possessionats del càrrec, es procedirà a nova elecció, i serà elegit el que obtindrà la majoria de vots dels Diputats que prenguin part a la votació. Si cap candidat no reuneix aquesta majoria, es procedirà a nova elecció limitada als dos que n'hagin reunit més en l'anterior, i quedarà elegit el que obtingui major nombre de vots.

El President cessarà normalment quan quedarà constituït un nou Parlament, davant del qual resignarà les seves funcions.

Art. 40. El President nomena i separa lliurement els Consellers que constitueixen el Govern.

Art. 41. El President estableix les directives generals de la política del Govern i dirigeix la seva actuació. És responsable davant del Parlament, i en cas de mancar-li la confiança, haurà de dimitir.

Art. 42. La Llei determinarà els honors i la dotació del President.

Art. 43. No seran elegibles per al càrrec de President els eclesiàstics ni els ministres de cap confessió religiosa, ni els religiosos professors, ni els militars en servei actiu.

Art. 44. El President dimissionari haurà de continuar en l'exercici del càrrec fins que el seu successor n'hagi pres possessió. Si per qualsevol causa no pogués continuar, la Presidència de la Generalitat serà exercida interinament pel President del Parlament, i el Vice-president primer el substituirà en la presidència d'aquest.

El President interí convocarà el Parlament dintre el termini màxim de vuit dies per a elecció del nou President.

Art. 45. El President de la Generalitat pot delegar en un Conseller temporalment, però no parcialment, les seves funcions executives o de govern.

La delegació haurà d'ésser comunicada al Parlament o, quan aquest estigui tancat, a la Diputació Permanent.

Art. 46. Corresponen al President fins en cas de delegació:

Primer: Les funcions de representació i la facultat de reprendre en tot moment la delegació feta.

Segon. El nomenament i la separació dels Consellers. També podrà nomenar Consellers sense Departament.

Tercer. Le designació dels Directors generals i els nomenaments per als altres càrrecs polítics de Govern a proposta del Consell Executiu.

Quart. L'autorització de la lectura dels Projectes de Llei que el Govern presentarà al Parlament.

Cinquè. La promulgació de les Lleis.

Sisè. La facultat de presidir el Consell Executiu sense prendre part en les seves votacions.

Art. 47. Delegades pel President de la Generalitat les funcions executives o de Govern, el Conseller Primer tindrà directament la representació del Consell Executiu davant del Parlament. Els vots de confiança o de censura no afectaran personalment el President si no són formulats d'una manera expressa.

Art. 48. En el cas que el President no delegui les funcions executives, estarà subjecte al mateix procediment que els altres membres del Consell Executiu pel que toca a la forma de fer efectiva la responsabilitat i a la compareixença davant del Parlament.

Art. 49. El Conseller Primer, reservada la facultat que l'apartat 6 de l'article 46 concedeix al President de la Generalitat, presideix i reuneix el Consell Executiu.

En el cas previst en el paràgraf 1 de l'article 44, exercirà la presidència del Consell Executiu el Conseller Primer.

CAPÍTOL III: *Consell Executiu*

Art. 50. El Consell Executiu o Govern es compon del President de la Generalitat i dels Consellers.

Art. 51. El Govern fixarà la denominació i les atribucions dels Departaments.

Art. 52. Els Consellers tindran els honors i la dotació que el Parlament determinarà.

Durant l'exercici de llurs funcions no podran intervenir directament ni indirectament en la direcció o gestió de cap empresa o associació privada de fins lucratiu a Catalunya, que estigui en relacions amb la Generalitat.

Una Llei especial determinarà els casos d'incompatibilitat compresos en aquest article.

Art. 53. El Govern haurà de dimitir sempre que el Parlament li negui la seva confiança, en la forma que determina l'article 30 d'aquest Estatut Interior. Aquest precepte serà també aplicable als Consellers individualment.

Art. 54. Els Decrets i Reglaments emanats del Consell Executiu seran signats pel President i el Conseller o Consellers corresponents, i si aquell hagués delegat les seves funcions executives, els signarà el Conseller Primer per delegació.

Art. 55. Els Consellers hauran de sotmetre a la deliberació i decisió del Consell tots els Projectes de Llei que hagin de presentar-se al Parlament, així com també tots aquells Decrets i disposicions que per excedir de les atribucions privatives d'un Departament o per llur importància siguin per la Llei reservades al Consell. Als Consellers correspon l'alta direcció i representació dels serveis públics assignats als diferents Departaments.

Art. 56. El President, quan no estigui reunit el Parlament, a proposta i per acord unànim del Govern i amb l'aprovació de les dues terceres parts de la Diputació Permanent, podrà, en casos excepcionals que requereixin una decisió urgent, establir per Decret sobre matèries, la regulació de les quals correspongui al Parlament.

Aquestes disposicions tindran caràcter provisional, i llur vigència estarà limitada en la forma establerta a l'article 38 d'aquest Estatut pels acords de la Diputació Permanent.

TÍTOL IV

Règim local

Art. 57. Els Municipis de Catalunya seran autònoms.

Art. 58. Per a l'organització i funcionament dels diferents serveis de la Generalitat, el territori de Catalunya podrà ésser dividit en les demarcacions que la Llei determini.

Art. 59. Els Ajuntaments, fora dels que es constitueixen en Consell obert, seran elegits per sufragi universal, igual, directe i secret, en la forma que la Llei determinarà.

La primera autoritat municipal serà nomenada per elecció directa del poble o per l'Ajuntament, d'acord amb el que determinarà la Llei municipal.

Art. 60. La Llei determinarà les normes per les quals hauran de regir-se els Municipis segons les respectives població, importància i situació, i regularà les condicions del règim de carta municipal.

Art. 61. La Llei determinarà els mitjans econòmics dels Municipis, en quantia suficient per a atendre els serveis de llur compe-

tència, tot procurant d'arribar a la supressió dels impostos indirectes que graven els articles alimentosos.

Els Municipis tenen el dret de posseir i adquirir béns, el de tenir explotacions econòmiques i industrials i el d'administrar llur Presupost.

TÍTOL V

Funció judicial

Art. 62. La justícia és administrada a Catalunya pels Jutges i els Tribunals nomenats d'acord amb l'article 11 de l'Estatut Exterior.

Els Jutges i els Tribunals són independents en l'exercici de llur funció. No tenen altre fi que la justícia. Només estan sotmesos a la Llei.

Art. 63. Una Llei fixarà les demarcacions territorials de Tribunals i Jutjats.

Art. 64. La Generalitat, en allò que d'ella depengui, garanteix, als econòmicament necessitats, la gratuïtat total o parcial de la justícia.

Art. 65. El President del Tribunal de Cassació de Catalunya serà designat per elecció.

Una llei complementària regularà el procediment i les condicions de l'elecció del President d'aquest Tribunal i la forma de procedir al nomenament dels seus Magistrats i dels altres funcionaris judicials.

Art. 66. El President del Tribunal de Cassació de Catalunya, ultra les facultats que li atribueix la Llei, tindrà la de proposar al Consell Executiu, d'acord amb la Sala de Govern, els ascensos i trasllats de Jutges i Magistrats, de conformitat amb les disposicions legals.

Art. 67. La Llei establirà recursos contra la il·legalitat dels actes o disposicions emanades de l'Administració en l'exercici de la seva potestat reglamentària i contra els seus actes discrecionals constitutius d'excés o desviació de poder.

Art. 68. Tothom té dret, en els casos i formes determinats per la Llei, a ésser indemnitzat dels perjudicis que li siguin causats per errors judicials o delictes comesos pels funcionaris judicials nomenats lliurement per la Generalitat.

En aquest cas, la Generalitat serà subsidiàriament responsable de la indemnització.

Art. 69. Els Jutges i Magistrats no podran ésser jubilats, separats ni suspesos en llurs funcions, ni traslladats del lloc que ocupin, sinó de conformitat amb les Lleis.

TÍTOL VI

Finances

Art. 70. El Consell Executiu de la Generalitat sotmetrà cada any al Parlament de Catalunya, abans del 1.er de novembre, un Pressupost on constarà l'enumeració conjunta i global de les despeses i dels ingressos necessaris per a cobrir-les, durant l'exercici econòmic.

El pressupost haurà d'estar aprovat abans del dia 1.er de gener de cada any. Si el Parlament, per causa justificada, no pot aprovar-lo abans de l'esmentada data, continuarà regint el de l'any anterior, mitjançant pròrroques trimestrals aprovades pel Parlament, que no podran excedir de quatre.

Art. 71. Hi haurà un sol Pressupost de la Generalitat, on caldrà incloure totes les despeses i tots els ingressos. No es podrà fer ús, llevat en els casos d'excepció esmentats en el paràgraf següent, dels Pressupostos extraordinaris ni crear comptabilitats ni caixes especials, exceptuant les d'amortització, que podran ésser creades en les condicions que la Llei determinarà. Aquesta prohibició no serà obstacle a la constitució i funcionament d'organismes autònoms creats pel Parlament en les condicions que aquest determini.

Únicament podran ésser autoritzats els Pressupostos extraordinaris, quan els motivin raons de necessitat justificada, per la majoria absoluta del Parlament, i, estant suspeses les sessions, en cas d'urgència, per un acord del Consell Executiu aprovat per la majoria absoluta de la Diputació Permanent del Parlament, requerida a aquest objecte. Caldrà donar compte de l'esmentat acord al Parlament, tan aviat com aquest es reuneixi.

Art. 72. Les normes legals d'aplicació dels Pressupostos regiran solament mentre estigui en vigor el Pressupost al qual es refereixin, o a una de les seves pròrroques.

El Pressupost serà executiu un cop votat pel Parlament, i entrarà en vigor sense altra formalitat.

Art. 73. No podrà ésser autoritzada la lectura d'esmenes al Projecte de Pressupost presentat pel Consell Executiu, que representin augments en les despeses previstes, si no van signades per vint Diputats i no s'hi consigna la manera de cobrir l'augment proposat previ dictamen favorable de la Comissió de Finances. Per a l'apro-

vació d'aquestes esmenes caldrà la majoria absoluta de vots de Diputats possessionats del càrrec.

Art. 74. Els crèdits sols podran ésser esmerçats per als fins de la partida que assenyali el Pressupost dins el límit de la quantitat consignada; no seran permeses transferències ni ampliacions sense autorització del Parlament.

El Consell Executiu podrà, tanmateix, estant tancat el Parlament i amb l'aprovació de la majoria absoluta de la Diputació Permanent, fer ampliacions o transferències de crèdit en cas d'exigir-ho la conservació de l'ordre, calamitats públiques o una necessitat financera urgent d'una altra naturalesa. Tan aviat com el Parlament es reuneixi, el Consell Executiu haurà de donar-li compte dels acords presos.

Art. 75. Les Corporacions públiques de Catalunya estaran obligades a tenir aprovats els Pressupostos abans del dia 1.er de gener de cada any. Les pròrroques d'aquests Pressupostos no podran mai excedir, en conjunt, d'un any de durada.

La Llei regularà les normes i garanties necessàries per a la formulació i aprovació de Pressupostos extraordinaris i per a l'emissió d'emprèstits per part de les Corporacions públiques.

Art. 76. La Hisenda de la Generalitat es nodrirà de tots els ingressos que li pertanyin privativament i dels altres que li corresponen també directament o indirectament segons les normes de relació amb la Hisenda de l'Estat a conseqüència del règim que, per aquests efectes, serà aplicat a cada exercici econòmic.

Art. 77. No podrà ésser recaptat cap impost ni contribució que no hagi estat aprovat pel Parlament o per les Corporacions legalment autoritzades per a votar-los, ni ésser exigida exacció no consignada prèviament en Pressupost. No podrà ésser concedida cap exempció ni reducció d'impostos si una Llei no l'autoritza.

Art. 78. El Consell Executiu no podrà alienar ni gravar els béns immobles patrimonials de la Generalitat sense autorització atorgada per una Llei. Aquesta mateixa Llei establirà les condicions generals de la venda o cessió corresponent.

Art. 79. L'emissió d'emprèstits haurà d'ésser autoritzada per una Llei, la qual precisarà les condicions generals de l'emissió.

Tota operació feta amb infracció de l'anterior precepte serà nul·la i no obligarà la Hisenda de la Generalitat per cap concepte.

Art. 80. Els crèdits necessaris per a satisfer el pagament d'interessos i capitals s'entendran sempre inclosos en l'estat de despeses del Pressupost i no podran ésser objecte de discussió mentre s'ajustin estrictament a les Lleis que autoritzaven l'emissió.

Art. 81. L'ordenació formal de la Hisenda de la Generalitat, tant

en els ingressos com en les despeses, estarà regulada per una Llei d'Administració i Comptabilitat.

La mateixa Llei regularà el funcionament d'un Tribunal de Comptes constituït amb independència del Consell Executiu, i establirà les garanties, normes i procediments per a assegurar la rendició dels comptes, la qual serà sotmesa a l'aprovació del Parlament.

TÍTOL VII

Reforma de l'Estatut Interior

Art. 82. El present Estatut Interior podrà ésser reformat per iniciativa:

- a) Del President de la Generalitat.
- b) De la cinquena part dels Diputats del Parlament.

En tot cas hom determinarà a les propostes l'article o articles que hagin d'ésser suprimits, modificats i addicionats, i aquelles seran tramitades com un Projecte de Llei.

Per a la declaració de la necessitat de la reforma i per a la seva aprovació, caldrà el vot favorable de les dues terceres parts del nombre de Diputats possessionats del càrrec.

Les reformes d'aquest Estatut Interior determinades per altres reformes de l'Estatut o de la Constitució de la República seran aprovades pels tràmits d'un Projecte de Llei ordinari.

Article adicional

Art. 83. Per a l'aprovació d'una proposta de reforma, en el cas a de l'article 18 de l'Estatut del 15 de setembre del 1932, caldrà el vot favorable de les dues terceres parts dels Diputats que formen el Parlament català.

Article transitori

Durant l'any present, com a cas excepcional, en atenció al traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat, podrà ajornar-se la presentació del Pressupost fins al 1.^r de desembre.

Disposició final

Aquest Estatut Interior entrarà en vigor el dia de la seva publicació al «Butlletí Oficial de la Generalitat».

Palau del Parlament, 25 de maig de 1933.

PROCLAMACION del Estat catalán por el Sr. Companys el día 6 de octubre de 1934.

«Catalanes: Las fuerzas monarquizantes y fascistas que de un tiempo a esta parte pretenden traicionar la República, han logrado su objetivo y han asaltado el Poder.

Los partidos y los hombres que han hecho públicas manifestaciones contra las menguadas libertades de nuestra tierra, los núcleos políticos que predicán constantemente el odio y la guerra a Cataluña, constituyen hoy el soporte de las actuales instituciones.

Los hechos que se han producido dan a todos los ciudadanos la clara sensación de que la República, en sus fundamentales postulados democráticos, se encuentra en gravísimo peligro.

Todas las fuerzas auténticamente republicanas de España y los sectores sociales avanzados, sin distinción ni excepción, se han levantado en armas contra la audaz tentativa fascista.

La Cataluña liberal, democrática y republicana no puede estar ausente de la protesta que triunfa por todo el país, ni puede silenciar su voz de solidaridad con los hermanos que, en las tierras hispanas luchan hasta morir por la libertad y por el derecho. Cataluña enarbola su bandera y llama a todos al cumplimiento del deber y a la obediencia absoluta al Gobierno de la Generalidad, que desde este momento rompe toda relación con las instituciones falseadas.

En esta hora solemne, en nombre del pueblo y del Parlamento, el Gobierno que presido asume todas las facultades del Poder, en Cataluña, proclama el ESTADO CATALÁN de la República Federal Española, y al establecer y fortificar la relación con los dirigentes de la protesta general contra el fascismo, les invita a establecer en Cataluña el Gobierno provisional de la República, que hallará en nuestro pueblo catalán el más generoso impulso de fraternidad en el común anhelo de edificar una República Federal libre y magnífica.

El Gobierno de Cataluña estará en todo momento en contacto con el pueblo. Aspiramos a establecer en Cataluña el reducto indestructible de las esencias de la República. Invito a todos los catalanes a la obediencia al Gobierno y a que nadie desacate sus órdenes. Con el entusiasmo y la disciplina del pueblo, nos sentimos fuertes e invencibles. Mantendremos a raya a quien sea, pero es preciso que cada uno se contenga sujetándose a la disciplina y a la consigna de los dirigentes. El Gobierno, desde este momento, obrará con energía inexorable para que nadie trate de perturbar ni pueda comprometer los patrióticos objetivos de su actitud.

Catalanes: La hora es grave y gloriosa. El espíritu del presidente Maciá, restaurador de la Generalidad, nos acompaña. Cada uno en su lugar, y Cataluña y la República en el corazón de todos.

Viva la República y Viva la libertad.—Palacio de la Generalidad, 6 de octubre de 1934.»

BANDO de Declaración del Estado de Guerra y prevenciones anexas al Bando de 6 de octubre de 1934.

Don Domingo Batet y Mestres, general de División y del Ejército y jefe de la Cuarta División Orgánica.

Hago saber:

Que de conformidad con lo prevenido en Decreto de esta fecha recibido a las veinte horas, queda declarado el estado de guerra en todo el territorio de la Región catalana, y asumo, por tanto, el mando de la misma, estando dispuesto a mantener el orden público a todo trance, empleando al efecto cuantas medidas de rigor sean necesarias, esperando de la sensatez y cordura de los ciudadanos que no llegue a precisar su empleo, y que por parte de todos, con su civismo y amor a la República, contribuirán al restablecimiento de la paz perturbada.

De acuerdo con los preceptos de la Constitución, Ley de Orden Público, Código de Justicia Militar y Orden de 6 de enero de 1934, después de requerir a los rebeldes y revoltosos a deponer su actitud para quedar exentos de pena, los que no sean jefes, si lo hacen en el término de dos horas a partir de la publicación de este bando, y a cumplir todo lo que en él y en las prevenciones anexas se dispone.

Ordeno y mando:

1.º Los reos del delito de rebelión militar serán juzgados en juicio sumarísimo si a ello hubiere lugar, y castigados con la pena de muerte o con la de reclusión perpetua a muerte, según los casos, y los establecido en el Código de Justicia Militar.

2.º Serán considerados reos de tal delito, según la Ley, entre otros, los que al alzarse en armas contra el Gobierno legítimo hostilicen a las fuerzas del Ejército, Cuerpo de Seguridad y fuerzas de Asalto, estos dos últimos cuando vistan sus uniformes reglamentarios; los que ataquen a los cuarteles, polvorines o dependencias militares; los que atenten contra las vías o redes de comunicaciones, Metros o servicios públicos, incluso los a cargo de empresas particulares, Bancos, fábricas y establecimientos y edificios de todas clases que estén custodiados por fuerzas del Ejército u otras de las unidades armadas citadas anteriormente.

3.º La mera tenencia de armas, artefactos explosivos, incendiaros, de gases (asfixiantes o lacrimógenos) que hagan presumir propósitos de ataque, destrucción o resistencia, si no tuviese califica-

ción más grave, se considerará, según el caso, como tentativa o auxilio a la rebelión.

4.º Incurrirán en análoga calificación los que abandonen su ocupación o trabajo habitual, o los que por haberlo abandonado no se reintegren al mismo y faciliten de ese modo los planes de los rebeldes; y en todos los casos, los que atenten contra la libertad individual y de trabajo.

5.º Serán culpables de seducir, provocar o excitar a los rebeldes los que en cualquier forma inciten a la revuelta, desobediencia, resistencia, desacato o menosprecio a las autoridades y sus agentes, cualquiera que sea el medio empleado, incluso la imprenta, el grabado o dibujo.

6.º La agresión, insulto o amenazas a todo militar que vista su uniforme reglamentario se considerará insulto a la fuerza armada.

7.º Igualmente serán juzgados por la jurisdicción de Guerra los delitos de robo en cuadrilla, secuestro de personas, incendio y cuantos afecten de un modo evidente y directo al orden público, con relación, conspiración, provocación, inducción, excitación, sedición y auxilio a la rebelión citada.

8.º Se recuerda a los reclutas en Caja, a los que se encuentran en primera o segunda situación activa, y a los de la reserva, que por los delitos comprendidos en el Código de Justicia Militar o en este bando, serán reputados como militares y sometidos al fuero de Guerra en toda su integridad.

9.º Por último, se advierte que las autoridades y los agentes autorizados para ello se consideran como centinela, salvaguardia o fuerza armada, con arreglo al Código de Justicia Militar, y que las órdenes recibidas para hacerse obedecer son severísimas, por lo que deben ser acatadas por todos los ciudadanos, sin distinción de clase ni de categoría alguna, por elevada que ésta sea.

Artículo adicional. A los efectos de términos legales, se hace la publicación de este bando a las veinte horas de hoy, día de la fecha.

Como catalán, como español y como hombre que sólo mira y aspira al bien de la Humanidad, lamento este momento y espero de la cordura de todos que no se dará lugar al derramamiento de sangre.

Barcelona, 6 de octubre de 1934.

DOMINGO BATET